

**PROGRAM REALIZACJI
DORADZTWA ZAWODOWEGO**

**SZKOŁA SPECJALNA
PRZYSPOSABIAJĄCA DO PRACY**

ROK SZKOLNY 2026/2027

SPECJALNY OŚRODEK SZKOLNO-WYCHOWAWCZY W ZAMOŚCIU

I. CHARAKTERYSTYKA I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program uwzględnia założenia Wewnątrzszkolnego Systemy Doradztwa Zawodowego obowiązującego w SOSW. Porządkuje działania podejmowane w szkole w taki sposób, aby uczeń otrzymywał spójne wsparcie na kolejnych etapach edukacji – od rozpoznawania własnych zainteresowań i poznawania świata pracy po świadome planowanie dalszej ścieżki kształcenia.

Doradztwo zawodowe jest rozumiane jako proces, a nie pojedyncze wydarzenie. Obejmuje działania realizowane podczas zajęć edukacyjnych, godzin wychowawczych, zajęć z doradztwa zawodowego, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, projektów, spotkań, konsultacji oraz kontaktów z rzeczywistym środowiskiem edukacji i pracy.

II. DIAGNOZA POTRZEB ODBIORCÓW PROGRAMU

Punktem wyjścia do realizacji programu jest rozpoznanie potrzeb uczniów, rodziców i nauczycieli. Diagnoza ma charakter wieloaspektowy i jest prowadzona w sposób ciągły, tak aby podejmowane działania nie miały charakteru przypadkowego, lecz odpowiadały rzeczywistym potrzebom społeczności szkolnej.

Diagnoza potrzeb uczniów

- rozpoznanie zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji, wartości, aspiracji i mocnych stron;
- obserwacja sposobu uczenia się, współpracy, podejmowania zadań i reagowania na trudności;
- analiza osiągnięć edukacyjnych i aktywności pozalekcyjnej;
- rozmowy indywidualne i grupowe z uczniami;
- rozpoznanie poziomu wiedzy o zawodach, szkołach ponadpodstawowych i zasadach rekrutacji;
- identyfikacja uczniów wymagających dodatkowego wsparcia w podejmowaniu decyzji;
- rozpoznanie kompetencji cyfrowych i sposobów korzystania ze źródeł internetowych;
- analiza potrzeb uczniów objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Diagnoza potrzeb rodziców

- rozpoznanie oczekiwań wobec szkoły w zakresie wspierania wyborów edukacyjnych dzieci;
- ustalenie zapotrzebowania na informacje dotyczące instytucji wspierających osoby z niepełnosprawnością, zawodów i rynku pracy;
- rozpoznanie możliwości włączenia rodziców w prezentację zawodów, miejsc pracy i doświadczeń zawodowych.

Diagnoza potrzeb nauczycieli

- rozpoznanie zapotrzebowania na materiały i narzędzia do integrowania treści doradczych z przedmiotami;
- analiza wniosków z realizacji programu w poprzednim roku;
- ustalenie obszarów wymagających współpracy doradcy, wychowawców specjalistów.

Działania kierowane do rodziców/opiekunów prawnych:

- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi przez stronę www szkoły, tablice informacyjne, e-dziennik);
- zapoznanie z platformami edukacyjnymi i stronami www o zawodach;
- włączanie rodziców w szkolne inicjatywy związane z doradztwem zawodowym.

Działania kierowane do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

III. CELE

Celem doradztwa zawodowego w Szkole Specjalnej Przysposabiającej do Pracy jest przygotowanie ucznia do możliwie samodzielnego i aktywnego funkcjonowania w dorosłym życiu, w tym do podejmowania odpowiedniej do jego indywidualnych możliwości aktywności zawodowej, społecznej i edukacyjnej, poprzez rozwijanie samoświadomości, samodzielności, kompetencji osobistych, społecznych i zawodowych oraz poznawanie środowiska pracy.

IV. REALIZACJA TREŚCI PROGRAMOWYCH

Zaplanowane działania uwzględniają następujące obszary:

- poznanie siebie,
- świat zawodów i rynek pracy,
- rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie,
- planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Tematy związane z doradztwem zawodowym realizowane są podczas zajęć edukacyjnych, rewalidacyjnych, specjalistycznych.

OBSZAR	TEMATYKA DZIAŁAŃ	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	TERMIN
POZNANIE SIEBIE	- Zajęcia tematyczne dotyczące rozwijania zainteresowań, uzdolnień, mocnych i słabych stron, autorefleksji, predyspozycji, itp.	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści	cały rok
	- Realizacja projektów edukacyjnych, programów własnych, innowacji zgłaszanych w roku szkolnym 2026/2027:	koordynatorzy, realizatorzy	
	✓ program własny „Planuję swoją przyszłość”,	A. Sołoducha	cały rok
	✓ program własny „Patrzę w przyszłość – program zajęć z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów klas 1-3 Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy”,	M. Gontarz	cały rok
	✓ program własny „Od poznania do działania – mój krok w świat pracy”,	E. Welcz, M. Gontarz	cały rok
	✓ innowacja pedagogiczna „Zapach jabłka”,	I. Czechońska, M. Gontarz	IX-XI 2026
	✓ innowacja pedagogiczna „Od pasji do zawodu – rozwijanie samodzielności uczniów SPdP poprzez techniki dekoratorskie”	M. Drożdziel, E. Grechuta	cały rok
	- Koła zainteresowań na terenie internatu	opiekunowie kół zainteresowań	cały rok (według harmonogramu)

	- Zajęcia ze specjalistami	psycholog, pedagog, logopeda, inni	cały rok (według harmonogramu)
	- Wycieczki na wystawy, krajoznawczo-turystyczne, itp.	wychowawcy, nauczyciele	według ofert
	- Udział w konkursach, zawodach sportowych	wychowawcy, nauczyciele	według ofert
	- Udział w kampaniach społecznościowych	koordynatorzy, realizatorzy	według ofert
	- Rozmowy doradczo-wspierające (indywidualne) z uczniem, rodzicami	nauczyciele doradztwa zawodowego, specjaliści, wychowawcy	cały rok (zgodnie z potrzebami)
	- Zajęcia biblioteczne	bibliotekarz	cały rok
	- Udział w uroczystościach, imprezach i inicjatywach szkolnych	koordynatorzy, realizatorzy	cały rok (według harmonogramu)
	- Udział w Edu Targach	wychowawcy, nauczyciele, nauczyciele doradztwa zawodowego	według ofert
	- Propagowanie materiałów i informacji z zakresu doradztwa zawodowego na stronie internetowej SOSW – zakładka DORADZTWO ZAWODOWE	A. Mazur, M. Gontarz	cały rok
	- Wspieranie uczniów w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej: ✓ Ogólnoszkolny Miesiąc Zawodów, Dzień Talentów,	B. Bober, M. Gontarz, A. Mazur	II półrocze

	✓ zajęcia warsztatowe związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej - Realizacja zadań Wolontariatu Szkolnego	A. Mazur, D. Koczułap, D. Guldynowicz-Kłos, M. Wawryszczuk koordynatorzy, realizatorzy	II półrocze cały rok
ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY	- Zajęcia tematyczne związane z poznaniem specyfiki zawodów z najbliższego otoczenia ucznia	wychowawcy, nauczyciele, specjaliści, rodzice	cały rok
	- Nauka czynności zawodowych m. in. poprzez obserwacje różnych stanowisk pracy oraz udział w zajęciach praktycznych	nauczyciele	cały rok
	- Realizacja projektów edukacyjnych, programów własnych, innowacji zgłaszanych w roku szkolnym 2026/2027:	koordynatorzy, realizatorzy	
	✓ program własny „Planuję swoją przyszłość”,	A. Sołoducha	cały rok
	✓ program własny „Patrzę w przyszłość – program zajęć z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów klas 1-3 Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy”,	M. Gontarz	cały rok
	✓ program własny „Od poznania do działania – mój krok w świat pracy”,	E. Welcz, M. Gontarz	cały rok
	✓ innowacja pedagogiczna „Zapach jabłka”,	I. Czechońska, M. Gontarz	IX-XI 2026 cały rok
	✓ innowacja pedagogiczna „Od pasji do zawodu – rozwijanie samodzielności uczniów SPdP poprzez techniki dekoratorskie”	M. Drożdziel, E. Grechuta	
	- Organizacja spotkań z przedstawicielami wybranych zawodów	wychowawcy, nauczyciele	cały rok
	- Wycieczki i wyjścia do miejsc użyteczności publicznej	wychowawcy, nauczyciele	cały rok
	- Udział w Edu Targach, itp.	wychowawcy,	według ofert

	-Realizacja praktyk wspomaganych dla wybranych klas SPdP - Organizacja kawiarenki szkolnej oraz szkolnej manufaktury (sezonowa produkcja rękodzieł, przetworów) - Kącik zawodoznawczy w bibliotece szkolnej (zbiór przykładowych dokumentów aplikacyjnych, kart pracy i gier o tematyce zawodowej) - Propagowanie materiałów i informacji z zakresu doradztwa zawodowego na stronie internetowej SOSW – zakładka DORADZTWO ZAWODOWE - Wspieranie uczniów w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej: ✓ Ogólnoszkolny Miesiąc Zawodów, Dzień Talentów, ✓ zajęcia warsztatowe związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej	nauczyciele, nauczyciele doradztwa zawodowego wychowawcy, nauczyciele, nauczyciele doradztwa zawodowego koordynatorzy, realizatorzy B. Grabowska, A. Mazur, M. Gontarz A. Mazur, M. Gontarz B. Bober, M. Gontarz, A. Mazur A. Mazur, D. Koczulap, D. Guldynowicz-Kłos, M. Wawryszczuk	cały rok cały rok (zgodnie z potrzebami) I półrocze cały rok II półrocze II półrocze
RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE	- Zajęcia tematyczne dotyczące dalszej kariery edukacyjno-zawodowej - Realizacja projektów edukacyjnych, programów własnych, innowacji zgłaszanych w roku szkolnym 2026/2027: ✓ program własny „Planuję swoją przyszłość”, ✓ program własny „Patrzę w przyszłość – program zajęć	wychowawcy, nauczyciele koordynatorzy, realizatorzy A. Sołoducha M. Gontarz	cały rok cały rok cały rok

	z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów klas 1-3 Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy”, ✓ program własny „Od poznania do działania – mój krok w świat pracy”, ✓ innowacja pedagogiczna „Zapach jabłka”, ✓ innowacja pedagogiczna „Od pasji do zawodu – rozwijanie samodzielności uczniów SPdP poprzez techniki dekoratorskie” - Realizacja zadań z zakresu: ✓ edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę - Wyszukiwanie informacji np. o aktualnym rynku pracy, dokumentach aplikacyjnych, ofertach WTZ itp.za pośrednictwem Internetu, książek, prasy, innych dostępnych źródeł podczas np. zajęć edukacyjnych, bibliotecznych - Organizacja wizyt studyjnych np.w WTZ, w potencjalnych miejscach pracy - Udział w Edu Targach - Propagowanie materiałów i informacji z zakresu doradztwa zawodowego na stronie internetowej SOSW – zakładka DORADZTWO ZAWODOWE - Wspieranie uczniów w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej: ✓ Ogólnoszkolny Miesiąc Zawodów, Dzień Talentów,	E. Welcz, M. Gontarz I. Czechońska, M. Gontarz M. Drożdziel, E. Grechuta wychowawcy, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele koordynatorzy, realizatorzy wychowawcy, nauczyciele, nauczyciele doradztwa zawodowego A. Mazur, M. Gontarz B. Bober, M. Gontarz,	cały rok IX-XI 2026 cały rok cały rok cały rok (zgodnie z potrzebami) cały rok (zgodnie z potrzebami) według ofert cały rok II półrocze
--	--	---	---

	✓ zajęcia warsztatowe związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej	A. Mazur A. Mazur, D. Koczułap, D. Guldynowicz-Kłos, M. Wawryszczuk	II półrocze
PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO - ZAWODOWYCH	- Zajęcia tematyczne dotyczące planowania własnego rozwoju, podejmowania decyzji z zakresu przyszłości edukacyjno-zawodowej	wychowawcy, nauczyciele	cały rok
	- Realizacja projektów edukacyjnych, programów własnych, innowacji zgłaszanych w roku szkolnym 2026/2027:	koordynatorzy, realizatorzy	
	✓ program własny „Planuję swoją przyszłość”,	A. Sołoducha	cały rok
	✓ program własny „Patrzę w przyszłość – program zajęć z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów klas 1-3 Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy”,	M. Gontarz	cały rok
	✓ program własny „Od poznania do działania – mój krok w świat pracy”,	E. Welcz, M. Gontarz	cały rok
	✓ innowacja pedagogiczna „Zapach jabłka”,	I. Czechońska, M. Gontarz	IX-XI 2026
	✓ innowacja pedagogiczna „Od pasji do zawodu – rozwijanie samodzielności uczniów SPdP poprzez techniki dekoratorskie”	M. Drożdziel, E. Grechuta	cały rok
	- Udział w Edu Targach	wychowawcy, nauczyciele, nauczyciele doradztwa zawodowego	według ofert
	-Spotkanie z aktywnym zawodowo absolwentem SPdP	A. Sołoducha	II półrocze
	- Spotkanie organizacyjno-doradcze z przedstawicielami instytucji wspierających m. in. WTZ, ŚDŚ dla rodziców i uczniów kl. 2 i 3 SPdP	wychowawcy, nauczyciele, nauczyciele doradztwa zawodowego	I półrocze
	- Propagowanie materiałów i informacji z zakresu doradztwa	A. Mazur, M. Gontarz	cały rok

	zawodowego na stronie internetowej SOSW – zakładka DORADZTWO ZAWODOWE - Wspieranie uczniów w planowaniu kariery edukacyjno- zawodowej: ✓ Ogólnoszkolny Miesiąc Zawodów, Dzień Talentów, ✓ zajęcia warsztatowe związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, ✓ przygotowanie suplementu do świadectwa ukończenia SPdP (opis m. in.: umiejętności praktycznych, predyspozycji, ograniczeń, kompetencji ucznia).	B. Bober, M. Gontarz, A. Mazur A. Mazur, D. Koczułap, D. Guldynowicz-Kłos, M. Wawryszczuk wychowawcy	II półrocze II półrocze II półrocze
--	--	---	---

V. METODY I FORMY PRACY

METODY: analiza przypadku, ankieta, autoprezentacja, burza mózgów, dyskusja, kolaż, kwestionariusz, mini-wykład, ocena pracy grupowej, plakat, rozwiązywanie problemów, skojarzenia, filmy, itp.

FORMY PRACY: zbiorowa, grupowa, indywidualna.

VI. WSPÓŁPRACA Z OTOCZENIEM SPOŁECZNO- GOSPODARCZYM

Program zakłada rozwijanie współpracy z podmiotami, które mogą przybliżyć uczniom realia edukacji i pracy. Realizując program wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego szkoła może współpracować, odpowiednio do potrzeb uczniów z podmiotami zewnętrznymi takimi jak: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli, biblioteki, Powiatowy Urząd Prac, Ochotniczy Hufiec Pracy – mobilne centrum informacji zawodowej, młodzieżowe centrum kariery, Urząd Miasta Zamość, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Stowarzyszenie na Rzecz Integracji z Dziećmi i Młodzieżą Niepełnosprawną „Wszyscy Razem”, WTZ-y, Fundacja Tworzywo nie sztuczne, 3. Batalion Zmechanizowany w Zamościu, Miejski Zakład Komunikacji sp. Z o.o., Galeria Twierdza Zamość,

zamojscy przedsiębiorcy.

VII. PRZEWIDYWANE REZULTATY

Uwzględniając etap edukacyjny oraz możliwości psychofizyczne, młodzież po zrealizowaniu zajęć potrafi:

- wymienić zdolności, zainteresowania i umiejętności,
- dokonać adekwatnej samooceny,
- rozpoznać mocne i słabe strony,
- racjonalnie planować ścieżkę edukacyjno-zawodową,
- dostosować się do zmian,
- analizować źródła informacji edukacyjno-zawodowej,
- współpracować w zespole,
- skutecznie się zaprezentować,
- zachować się asertywnie,
- dopasować kompetencje do zawodu,
- sprawnie się komunikować,
- przewidzieć skutki działań.

VIII. EWALUACJA

Działania podejmowane w ramach programu zostaną ewaluowane. Celem będzie doskonalenie programu służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości młodzieży, potrzeb Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy lub lokalnego rynku pracy.

Techniki analizy jakościowej programu:

- analiza dokumentacji (dzienniki – tematy zajęć),
- ankieta dla nauczycieli dotycząca realizacji zadań.

IX. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Program został opracowany z uwzględnieniem zmian prawnych wchodzących w życie od 1 września 2026 r., w tym nowelizacji przepisów dotyczących doradztwa zawodowego.

Stanowi integralną część Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego. Został opracowany przez zespół nauczycieli doradztwa zawodowego we współpracy z nauczycielami, wychowawcami, pedagogiem/psychologiem oraz – w zakresie treści zawodowych – z pracodawcami i przedstawicielami branż.

Program może być modyfikowany w trakcie roku szkolnego w zależności od aktualnych potrzeb uczniów, możliwości organizacyjnych szkoły, sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz dostępności instytucji i pracodawców współpracujących ze szkołą. Wszystkie działania prowadzone są z uwzględnieniem indywidualnych możliwości psychofizycznych uczniów, zaleceń wynikających z posiadanych przez nich orzeczeń oraz rozpoznanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych.

Program zatwierdzony przez dyrektora Ośrodka po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej w dniu 31.08.2026 r.